

Τάξη	: Γ' Λυκείου
Μάθημα	: Αρχαία Κατεύθυνσης
Εξεταστέα Ύλη	: Πλάτωνος Πρωταγόρας ενοτ. 4-7 κ' Πλάτωνος Πολιτεία ενοτ. 11-12
Καθηγητής	: Αλεξάνδρα Παπαδημητρίου
Ημερομηνία	: 14/10/2012

Φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης

Κτήριο 1 : Πλ. Ηρώων Πολυτεχνείου 13 , τηλ. 210 8048919

Κτήριο 2 : Πλ. Ηρώων Πολυτεχνείου 29 , τηλ. 210 8100606

email: dinamiko13@yahoo.gr , info@dinamiko.gr

web site : www.dinamiko.gr .

Διδαγμένο κείμενο

Πλάτωνος Πρωταγόρας 322A – 323A και 324A-C

A. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοῖη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; Νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἰκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θεῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὡς περ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυναμένον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.»

B. Ἐνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νουθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. Εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὧ Σόκρατες, τοὺς ἀδικούντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἱ γε ἀνθρώποι ἡγούνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. Οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικούντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὡς περ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται – οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγενήτων θεῶν – ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάσιν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὕτως μήτε ἄλλος ὁ τούτων ἰδὼν κολασθέντα. Καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. Ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσοι περ τιμωροῦνται καὶ ἰδία καὶ δημοσία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να γράψετε τη μετάφραση του (B) αποσπάσματος: «Ἐνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται ... καὶ ἰδία καὶ δημοσία».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. Ποιος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ποινῆς σύμφωνα με τὸν Πρωταγόρα;

Μονάδες 10

B2. Στο πρώτο απόσπασμα ο Δίας προστάζει τον Ερμή να μοιράσει σε όλους τους ανθρώπους την αιδώ και τη δίκη. Στο δεύτερο απόσπασμα βλέπουμε τη σημασία της ποινής για όσους δε μετέχουν στην αρετή. Να σχολιάσετε την αντίφαση.

Μονάδες 10

B3. Η επιβολή των ποινών είναι έγκυρο επιχείρημα για το διδακτό της αρετής;

Μονάδες 10

B4. Ποιο είναι το αντικείμενο διδασκαλίας του Πρωταγόρα και ποιες είναι οι επιφυλάξεις που διατυπώνει ο Σωκράτης;

Μονάδες 10

B5. α) θέμα, δύναμη, μετοχή, διανομή, κόλαση, ελευθερία: Να βρείτε στα αποσπάσματα που σας δίνονται από μια ομορρική λέξη των παραπάνω τύπων.

Μονάδες 6

β) κτείνειν,πραχθέν, έννοησαι, δοίη: Να γράψετε από ένα ομορρικό ουσιαστικό στη ν.ε. απλό ή σύνθετο για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 4

Αδίδακτο κείμενο

Πλάτων, Γοργίας

Αλλ' οἶμαι οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἀνθρώποι εἰσιν καὶ οἱ πολλοί. Πρὸς αὐτοὺς οὖν καὶ τὸ αὐτοῖς συμφέρον τοὺς τε νόμους τίθενται καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐπαινοῦσιν καὶ τοὺς ψόγους ψέγουσιν· ἐκφοβούντες τοὺς ἐρρωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατοὺς ὄντας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσιν, λέγουσιν ὡς αἰσχροὺν καὶ ἀδικὸν τὸ πλέονεκτεῖν, καὶ τοῦτό ἐστὶν τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν· ἀγαπᾶσι γὰρ οἶμαι αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσιν φαυλότεροι ὄντες. Διὰ ταῦτα δη νόμῳ μὲν τοῦτο ἀδικὸν καὶ αἰσχροὺν λέγεται, τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν τῶν πολλῶν, καὶ ἀδικεῖν αὐτὸ καλοῦσιν· ἡ δὲ γε οἶμαι φύσις αὐτῆ ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστιν τὸν ἀμείνω τοῦ χειρόνος πλέον ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ:

- (δυνατοὺς ὄντας) πλέον ἔχειν = να πλεονεκτοῦν/υπερέχουν
- τὸ ἴσον ἔχω = έχω ἴσα / τα ἴδια δικαιώματα
- νόμῳ = κατὰ συνθήκη / κατὰ σύμβαση
- (τοῦ χειρόνος) πλέον ἔχειν = να υπερέχει

- ἀγαπῶσι [εδῶ] = εἶναι ευχαριστημένοι

Γ. Να γράψετε τη μετάφραση του κειμένου.

Μονάδες 20

Γ1.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις:

- **οἱ ἀσθενεῖς:** την κλητική του ενικού αριθμού του αρσενικού γένους και τη δοτική ενικού του ουδετέρου γένους
- **ὄντας:** την κλητική του ενικού αριθμού και τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο γένος που βρίσκεται
- **πλέον:** το επίρρημα στο θετικό βαθμό
- **τοῦτο:** την κλητική του ενικού αριθμού και τη γενική του πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους
- **ἡ φύσις:** την κλητική του ενικού αριθμού

Μονάδες 5

Γ1.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις:

- **εἰσίν:** το γ' ενικό της ευκτικής του μέλλοντα και το β' ενικό προστακτικής του ενεστώτα
- **ψέγουσιν:** το γ' πληθυντικό του παθητικού παρακειμένου
- **ἔχειν:** το γ' ενικό της υποτακτικής του αορίστου β' και το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
- **λέγουσιν:** το β' ενικό της προστακτικής του αορίστου β' και το β' ενικό της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
- **καλοῦσιν:** ο ίδιος τύπος στο μέλλοντα στην ίδια φωνή και το β' ενικό της προστακτικής του παθητικού αορίστου α'

Μονάδες 5

Γ2.α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἐκφοβοῦντες, τῶν ἀνθρώπων, αἰσχροῦ, τὸ ζητεῖν, ἀδικεῖν, τὸν ἀμείνω.

[Οι λέξεις είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο που σας δίνεται.]

Μονάδες 6

Γ2.β. Να αναγνωριστεί ως προς το είδος, την εισαγωγή, την εκφορά και τη χρήση η δευτερεύουσα πρόταση του αποσπάσματος: «ἢ δέ γε οἶμαι φύσις αὐτὴ ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστιν τὸν ἀμείνω τοῦ χειρόνος πλέον ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου».

Μονάδες 4